

Nr 24

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkten 38 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1958, föreslagit riksdagen att

dels till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 173 000 000 kr.,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att höja maximum för det statliga pristillägget för spånadslin- och hampfiber av 1957 och senare års skördar från 75 resp. 90 öre för kg spinnbar vara till 79 resp. 94,5 öre för kg,

dels lämna utan erinran vad i propositionen anförts beträffande användningen av de medel, som under regleringsåret 1958/59 inflyter genom upptagande av införselavgifter ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen inflyta eller under sagda regleringsår inflytande avgiftsmedel,

dels godkänna vad i propositionen föreslagits beträffande regleringen av skördeskador å 1958 års skörd.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 21 mars 1958 avlåten proposition, nr 122, vilken hänvisats till jordbruksutskottet, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen — såvitt nu är i fråga — att

dels antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.,

dels antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost,

dels medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för stöd åt odlingen av oljelin, spånadslin och hampa under regleringsåret 1958/59 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i propositionen,

dels medge Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd att för stöd åt fodersädsexport använda avgiftsmedel, som internt upptagits inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i propositionen.

Ifrågavarande författningsförslag är av följande lydelse.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956
(nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur
och jordbruksprodukter m. m.**

Härigenom förordnas, att 7 § förordningen den 7 juni 1956 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

7 §.

Bestämmelserna i — — — eller utrustning.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under e) upptagna eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning, skall skyldighet att erlagga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, som alstrats eller tillverkats inom landet, eller av hit tidigare införd utländsk vara, vid vars utförsel erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den
10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost**

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd må, i den mån så prövas erforderligt för att åstadkomma en utjämning av intäkterna från olika grenar av mejerirörelse, förordna att särskild avgift (*utjämningsavgift*) skall upptagas för mjölk och grädde, som från mejeri levereras till annan än mejeri eller av mejeri användes för tillverkning av andra varor än smör, grädde och ost, ävensom för ost, torrmjök och kondenserad mjölk, som tillverkas vid mejeri eller levereras från mejeri till annan än mejeri.

Med mejeri — — — 1936 (nr 174).

3 §.

Utjämningsavgift må för nedan angivna varor bestämmas till högst följande belopp per kilogram

¹ Senaste lydelse, se beträffande rubriken SFS 1956: 409, beträffande 1 § 1952: 364 och beträffande 3 § 1953: 377.

ost med lägre fetthalt i torrsubstansen än 45 procent	125 öre
torrmjök med fetthalt ej överstigande 20 procent	120 öre
mjök med fetthalt ej överstigande 1,5 procent	10 öre
kondenserad mjök med fetthalt ej överstigande 8 procent	50 öre
margarinost	50 öre

För annan vara skall avgiften utgå med högst ett belopp, som motsvarar sextio öre för etthundra gram av det mjölkfett varan innehåller.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1958.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 391 av herr *Eliasson m. fl.* och II: 491 av herr *Hedlund m. fl.*, i vilka motioner — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om att förslag skyndsamt framläggas till åtgärder i syfte att skapa ökat avsättningsutrymme för inhemskt smör på hemmamarknaden i överensstämmelse med det gällande jordbruksavtalet.

Beräffande den närmare motiveringen för motionsyrkandet torde utskottet få hänvisa till innehållet i motionen II: 491.

I. Framställningar i 1958 års statsverksproposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

Statens jordbruksnämnds, lantbruksstyrelsens och veterinärstyrelsens yrkanden jämte i sammanhanget avgivna yttranden

Statens jordbruksnämnd har i anslagsframställning (20/8 1957) hemställt, att anslaget ökas med 12 000 000 kr. till 180 000 000 kr. enligt följande tablå.

	Anslag 1957/58	Förslag 1958/59	Ökning eller minskning
1. Allmänt mjölkpristillägg	96 000 000	96 000 000	—
2. Extra mjölkpristillägg i norra Sverige	30 000 000	30 000 000	—
3. Leveranstillägg för mjök	49 000 000	47 000 000	— 2 000 000
4. Stöd åt odlingen av lin och hampa	1 700 000	1 900 000	+ 200 000
5. Fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län	1 000 000	—	— 1 000 000
6. Diverse kostnader	3 600 000	5 000 000	+ 1 400 000
Medelsbehov	181 300 000	179 900 000	— 1 400 000
7. Avgår reserverade medel.....	13 300 000	—	+ 13 300 000
Anslagsbehov	168 000 000	180 000 000 (avrundat)	+ 12 000 000 (avrundat)

Införselavgifter på jordbruksregleringens område

(Tecknet · är utsatt i uppgiftskolumnerna för varugrupper, där inflytande avgiftsmedel beräknas icke uppgå till 10 000 kr.)

4

Jordbruksutskottets utlåtande nr 24 år 1958

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1956— 31/8 1957. Avgiftsmedel, belö- pande på import under regle- ringsåret (med av- drag för restitutioner) 1 000 kr.	Regleringsåret 1/9 1957—31/8 1958 (reviderad beräkning)			Regleringsåret 1/9 1958—31/8 1959			Huvudsaklig disposition av influtna och inflytande av- avgiftsmedel: för regleringsåret 1956/57 enligt Kungl. Maj:ts beslut 7/8 1956, för reglerings- året 1957/58 enligt Kungl. Maj:ts beslut 31/5 1957, för regleringsåret 1958/59 förslag av jordbruksnämnden. (Här bortses från förslag om speciella an- vändningsområden för in- förselavgiftsmedel med an- ledning av 1957 års skör- deskador)
		Beräk- nad import ton	Införsel- avgift (fast eller fast inom prisgrän- ser). Kr. per 100 kg ¹	Avgiftsme- del, som beräknas in- flyta för importen (med av- drag för restitutioner) 1 000 kr.	Beräk- nad import ton	Införsel- avgift (fast eller fast inom prisgrän- ser). Kr. per 100 kg	Avgiftsme- del, som beräknas in- flyta för importen (med av- drag för restitutioner) 1 000 kr.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Brödsäd samt mjöl och gryn därav:	} 9 493	100 000	7: 35	7 300	12 000	7: 35	880	Till föreningen Svensk spannmålshandel för prisreglering för brödsäd.
vete		50 000	7: 35	3 650	·	·	·	
råg		·	·	·	·	·	·	
övriga slag		·	·	·	·	·	·	
Ärter och bönor (för människoföda) samt hampfrö:	} 599	1 500	21: 00	310	2 000	21: 00	420	Reserveras tills vidare hos jordbruksnämnden.
bönor		·	·	·	·	·	·	
ärter		200	21: 00	40	100	21: 00	21	
hampfrö		·	·	·	·	·	·	
Fodermedel (samt malt):	} 4 508	60 000	5: 25	3 150	5 000	5: 25	262	För prisregleringarna för ägg, slaktvaror, mjölk och mejeriprodukter (genom Sveriges export- och importförening för ägg, föreningen Svensk kötthandel och Svenska mejeriernas riksförening); majs- och kliavgifterna i första hand för äggprisregleringen.
korn, havre, sorghum (även i form av mjöl o. d.) och sockersnitsel		25 000	5: 25	1 312	25 000	5: 25	1 312	
kli		15 000	(rörliga avgifter)	1 600	30 000	(rörliga avgifter)	1 500	
majs		·	(rörliga avgifter)	11 000	170 000	(rörliga avgifter)	5 100	
oljekraftfoder		150 000	·	·	·	·	·	
övriga (bl. a. malt och melasa)	·	·	·	·	5 000	4: 25	212	
Summa	4 508			17 062			8 386	

Potatis:							
matpotatis inkom-	} 35	28 000	5 :25	1 470	10 000	5: 25	525
mande 16/1—30/6		2 000	7: 35	145	1 000	6: 30	63
annan tid							
Stärkelse och stärkelse-							
produkter:							
vete- och risstärkelse .	} 1 772	250	26: 25	65	250	24: 25	61
majsstärkelse samt ma-		2 000	36: 75	730	2 000	36: 75	735
nioka- och arrowrot . .		700	47: 25	* 160	700	47: 25	* 166
druv- och stärkelse-		1 200	42: 00	* 135	2 200	42: 00	* 144
socker (glykos)							
dextrin, appreturmedel							
o. dyl.							
övriga slag (potatis-							
mjöl etc.)							
Summa	1 772			1 090			1 106
Socker m. m.:							
råsocker	} *11 724	36 000	* 25: 00	8 900	* 50 000	24: 50	* 12 250
sockerraffinad (även		5 250	* 33: 00	1 610	* 3 470	32: 50	* 1 072
sockerkulör)		100	* 29: 00	28	* 64	28: 50	* 18
sirap		57 500	1: 60	910	* 50 000	1: 60	* 800
sockerbetor							
Summa	11 724			11 448			14 140
Fettråvaror och fett-							
varor	19 895	69 375	31: 50	* 18 713	72 625	31: 50	* 19 876

Till Sveriges stärkelsepro-
ducenters förening för pris-
reglering för potatis.

Till Sveriges stärkelsepro-
ducenters förening för pris-
reglering på fabrikspotatis-
området.

Till en hos jordbruksnämnden
inrättad regleringsfond
att användas för pristillägg
på sockerregleringens om-
råde.

Till föreningen Sveriges
oljeväxtintressenter för reg-
leringsbidrag och för täc-
kande av förluster i sam-
band med inlösen av svenskt
oljeväxtfrö.

Avgiftsbelagda importvaror	Reglerings- året 1/9 1956— 31/8 1957. Avgiftsmed- del, belöp- pande på import un- der regle- ringsåret (med av- drag för restitutio- ner) 1 000 kr.	Regleringsåret 1/9 1957—31/8 1958 (reviderad beräkning)			Regleringsåret 1/9 1958—31/8 1959			Huvudsaklig disposition av influtna och inflytande av- giftsmedel: För regleringsåret 1956/57 enligt Kungl. Maj:ts beslut 7/6 1956, för reglerings- året 1957/58 enligt Kungl. Maj:ts beslut 31/5 1957, för regleringsåret 1958/59 förslag av jordbruksnäm- nden. (Här bortses från förslag om speciella an- vändningsområden för in- förselavgiftsmedel med an- ledning av 1957 års skör- deskador)
		Beräk- nad import ton	Införsel- avgift (fast eller fast inom prisgrän- ser). Kr. per 100 kg ¹	Avgiftsmed- del, som beräknas in- flyta för importen (med av- drag för restitutio- ner) 1 000 kr.	Beräk- nad import ton	Införsel- avgift (fast eller fast inom prisgrän- ser). Kr. per 100 kg	Avgiftsmed- del, som beräknas in- flyta för importen (med av- drag för restitutio- ner) 1 000 kr.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mjölk- och mejeri- produkter:								
hårdost och dessertost.	3 463	4 900	63: 00	3 066	4 900	63: 00	3 087	Till Svenska mejeriernas riksförenings reglerings- kassa för prisreglering på mejeriområdet.
mesost		50	21: 00	10	50	21: 00	10	
smältost								
torrmjölk		500	105: 00	520	500	105: 00	525	
övriga slag (mjölk, grädde, smör, glass, m. m.)				220			225	
Summa	3 463		3 816			3 847		
Slakterivaror (samt slakt- djur; ej fjäderfä):								
kalvkött (ostyckat) ...	24 442	500	105: 00	518	1 000	105: 00	1 050	Till föreningen Svensk kötthandel för prisregle- ringen för kött och fläsk m. m.
annat nötkött (ostyckat)		16 000	79: 00	12 578	18 000	79: 00	14 220	
fläsk (ostyckat)		100	88: 00	88	500	88: 00	440	
hästkött (ostyckat) ...		2 500	58: 00	1 361	2 500	58: 00	1 450	
fårkött (ostyckat)		400	105: 00	419	500	105: 00	525	
charkuterivaror, organ, stycknings- detaljer (bl. a. salt häst- kött) och konserver ..	24 442	6 370	125: 00	7 911	7 370	125: 00	9 213	
övriga slag (levande djur m. m.)				330			340	
Summa		24 442		28 205			27 238	

Ägg och äggprodukter m. m.: fjäderfäkött	} 1 133	1,07 milj.kr.	21 %	223	1,07 milj.kr.	21 %	225	Till Sveriges export- och importförening för ägg för prisregleringen för ägg och äggprodukter
ägg och övriga slag...								
Summa för samtliga avgifter	77 064	88 887	77 097					
Ränteinkomster å hos jord- bruksnämnden inestående införselavgiftsmedel	308	?)	?)					

¹ I kolumnen anges de avgifter, som gäller fr. o. m. 1/11 1957 tills vidare; för tid dessförinnan har räknats med avgifterna före höjningen enligt 5-procentregeln.

² Inklusiva avgifter på försäljning från beredskapslager.

³ För restitutioner har avdragits: för glykos 165 000 kr., för dextrin 360 000 kr. regleringsåret 1957/58 och 780 000 kr. regleringsåret 1958/59 samt för fettvaror 3 000 000 kr.

⁴ Fr. o. m. 1/5 1958 räknas med samma avgifter som i kolumn 7 (sista regleringsåret för socker i den nuvarande 3-årsperioden).

⁵ För import 1/5—31/8 1956 (första 4 månaderna av första regleringsåret för socker) inflöt 5 200 000 kr.

⁶ Avser tiden 1/9 1958—30/4 1959 (8 månader).

⁷ Kan antas uppnå ungefär samma storleksordning som för regleringsåret 1956/57.

I detta sammanhang har anmälts, att *statens jordbruksnämnd* med överlämnande av en till nämnden ställd skrift av Riksförbundet Lin och hampa, producentförening u. p. a., i skrivelse den 29 oktober 1957 föreslagit en höjning av maximibeloppen för pristillägg för spinnbar lin- och hampfiber av 1957 och senare års skördar från 75 resp. 90 öre per kg till 79 resp. 94,5 öre per kg.

Vidare har i sammanhanget anmälts, att *lantbruksstyrelsen* (skr. 16/8 1957) hemställt, att statsbidrag till Svensk matpotatiskontrolls verksamhet måtte beviljas med 15 000 kr. även för budgetåret 1958/59. Jordbruksnämnden har, såsom förut anförts, räknat med samma belopp i sina anslagsäskanden.

I skrivelse den 19 november 1957 har *statens jordbruksnämnd* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte godkänna, att de för regleringsåret 1958/59 inflytande införselavgiftsmedlen disponeras och användes enligt i huvudsak de grunder, som fastställts av Kungl. Maj:t för regleringsåren 1956/57 och 1957/58 den 7 juni 1956 resp. den 31 maj 1957 samt att inflytande avgiftsmedel under regleringsåret 1958/59 disponeras för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet inom samma ram, som gäller för innevarande regleringsår.

I en särskild, till skrivelsen fogad sammanställning över införselavgifter på jordbruksregleringens område, vilken intagits å s. 4—7 i förevarande utlåtande, har jordbruksnämnden lämnat för de olika grupperna av regleringsvaror vissa uppgifter samt preliminära beräkningar och förslag rörande de medel, som influtit eller kan komma att inflyta genom upptagande av införselavgift.

I sammanhanget har vidare anmälts, att *veterinärstyrelsen* (skr. 28/8 1957) hemställt, att till täckande av vissa kostnader vid importkontroll av animala livsmedel under budgetåret 1958/59 anvisas ett reservationsanslag å oförändrat 30 000 kr. Styrelsen har därvid framhållit, att vissa utländska inspektionsresor torde bli nödvändiga jämväl under budgetåret 1958/59.

Vidare har här erinrats om att enligt beslut av 1956 års riksdag (prop. 1956: 165; JoU 30; rskr. 316) jordbruket skall erhålla 100 000 000 kr. av statsmedel till en särskild skörde-skaderegleringsfond. Dessa medel avsågs skola utgöra en grundfond i ett planerat system för reglering av skörde-skador. Frågan om anvisande av dessa medel, vilka borde ställas till förfogande den 1 juli 1957, avsågs skola upptagas i 1957 års statsverksproposition. Vidare skulle det ankomma på statens jordbruksnämnd att i samråd med skörde-skadeutredningen och jordbrukets förhandlingsdelegation avge förslag till närmare bestämmelser om förvaltningen och användningen av medlen. Med hänsyn till att skörde-skadeutredningen icke slutfört sitt uppdrag, har emellertid hittills någon medelsanvisning till den planerade fonden icke ägt rum. I stället har jordbruket genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen såvitt gäller skador på 1956 och 1957 års skördar erhållit utfästelse om möjlighet till viss ersättning genom en modifierad tillämpning av den s. k. 4-procentregeln (IX ht 1957, p. 108).

Statens jordbruksnämnd (skr. 20/8 1957) hemställer, att — för den händelse en försäkringsmässig skadereglering ej igångsättes under nästa produktionsår — det för 1956 och 1957 års skördar av riksdagen godtagna systemet för reglering av skördeskadador förlänges att gälla även för 1958 års skörd.

Statistiska centralbyrån har i avgivet yttrande ansett, att behövt anslag för den del av kostnaderna för skördeuppskattningarna enligt provyttemetod, som möjliggör skattning för hushållningssällskapsområdena, liksom hittills skall upptagas på centralbyråns stat. I den mån en utökning av dessa skördeuppskattningar erfordras även under år 1958 för skördeskadautredningens behov bör enligt centralbyråns mening härför erforderliga medel i enlighet med jordbruksnämndens förslag utgå från prisregleringsanslaget. Storleken av detta senare belopp blir enligt centralbyrån beroende av den omfattning av 1958 års skördeuppskattningar, som kan komma att föreslås av skördeskadautredningen och centralbyrån.

Skördeskadautredningen har hemställt, att det vid bestämningen av storleken för anslagsposten till diverse kostnader å prisregleringsanslaget avseende budgetåret 1958/59 reserveras ett belopp av 2 000 000 kr. för det medelsbehov, som kan uppkomma i samband med förberedelserna för ett permanent system för reglering av skördeskadador. Utredningen framhåller därvid bl. a., att det icke är möjligt att förrän efter mitten av november 1957 framlägga en på erfarenheterna av 1957 års undersökningar grundad plan för fortsatt objektiv skördeuppskattning under år 1958. Till ledning för bedömningen av medelsbehovet för objektiv skördeuppskattning under sagda år lämnar skördeskadautredningen i stället en redogörelse rörande utbyggnaden av skördeuppskattningarna.

Departementschefen

Efter en närmare redogörelse för motiveringarna för nyssnämnda yrkanden samt för innehållet i de avgivna yttrandena har departementschefen anfört följande.

»I sin anslagsskrivelse har statens jordbruksnämnd beräknat medelsbehovet för allmänt mjölkpristillägg, extra mjölkpristillägg i norra Sverige samt leveranstillägg för mjölk under regleringsåret 1958/59 till respektive 96 000 000, 30 000 000 och 47 000 000 kronor eller till sammanlagt 173 000 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat, visar senare influtna statistiska uppgifter och verkställda beräkningar ett ökat medelsbehov för allmänt mjölkpristillägg men samtidigt minskat medelsbehov för de båda övriga bidragen. Det sammanlagda medelsbehovet för nämnda 3 ändamål torde emellertid fortfarande böra beräknas till 173 000 000 kronor.

Med beaktande av spånadslin- och hampodlingens bekymmersamma prisläge och med hänsyn till vad jordbruksnämnden och Riksförbundet Lin och hampa anfört finner jag det skäligt, att sagda odlingar beredes möj-

lighet till det ökade stöd, som nämnden föreslagit. Maximibeloppen för pristillägg för stödberättigad lin- och hampfiber av 1957 och senare års skördar bör sålunda höjas från 75 respektive 90 öre per kilogram till 79 respektive 94,5 öre per kilogram. Enligt vad nämnden anfört, behöver den sålunda förordade höjningen av maximibeloppen för pristillägg icke medföra någon ändring av anslagsberäkningarna vare sig för innevarande eller nästa budgetår.

I fråga om hampa har nämnden vid anslagsberäkningen för nästa budgetår utgått från ett oförändrat pristillägg av 90 öre per kilogram stödberättigad fiber och en likaledes oförändrad stödberättigad kvantitet av 720 ton spinnbar hampfiber. Med angivna utgångspunkter har bidragskostnaderna beräknats till 648 000 kronor. Denna beräkning synes kunna godtagas.

I fråga om lin har nämnden föreslagit, att i de pristilläggsberättigade kvantiteterna skall — utöver den för innevarande regleringsår fastställda kvantiteten av 1 325 ton linfiber — ingå även den kvantitet om 300 ton, för vilken pristillägg tidigare utgick vid det numera nedlagda linberedningsverket i Mellansel. Med utgångspunkt härifrån samt från ett oförändrat pristillägg av 75 öre per kilogram har nämnden beräknat bidragskostnaderna till 1 218 750 kronor. Denna utvidgning av den pristilläggsberättigade kvantiteten linfiber finner jag mig emellertid icke kunna tillstyrka. Enligt min mening bör stödet till linberedningsverket i Laholm liksom för innevarande regleringsår utgå för en sammanlagd kvantitet av 1 325 ton spinnbar linfiber och bidragskostnaderna sålunda beräknas till 993 800 kronor. Mot nämndens förslag att för bestridande av vissa kostnader för odlingsförsök m. m. liksom för innevarande budgetår beräkna ett sammanlagt belopp av 19 000 kronor har jag intet att erinra. Det totala medelsbehovet för stödjande av lin- och hampodlingen torde med hänsyn till vad jag nu anfört böra beräknas till $(648\ 000 + 993\ 800 + 19\ 000 =)$ avrundat 1 700 000 kronor eller till samma belopp som det för innevarande regleringsår beräknade medelsbehovet.

Vad angår delposten till fraktbidrag för vissa fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län har jordbruksnämnden föreslagit dennas slopande och i samråd med lantbruksstyrelsen förordat, att ett motsvarande belopp tillföres anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. Såsom redan framgått av vad jag anfört vid anmälan av nämnda anslag, har jag icke funnit mig böra tillstyrka nämndens och styrelsens förslag. Under förevarande anslag torde sålunda enligt oförändrade grunder böra beräknas ett belopp av 1 250 000 kronor för fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län.

Jordbruksnämnden har föreslagit, att under förevarande anslag till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen beräknas ett belopp av 5 000 000 kronor. Det äskade beloppet överstiger med 1 400 000 kronor det för innevarande regleringsår beräknade. Beloppet är liksom tidigare avsett att användas bland annat till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavandet av vissa med regleringen av mjölk och mejeri-

produkter sammanhängande uppgifter, till kostnaderna för stödet åt ull- och smågrisproduktionen, cereala undersökningar, bidrag till Föreningen Mjölkpropagandan för föreningens allmänna verksamhet, förut omförmälda bidrag till Svensk matpotatiskontroll samt fortsatt upplysnings- och demonstrationsverksamhet rörande foderkonservering ävensom till kostnaderna för särskilda statistiska undersökningar och utredningar, vilka kan befinnas erforderliga för jordbruksregleringens genomförande m. m. Därutöver bör enligt nämnden beräknas ett belopp av omkring 1 250 000 kronor för täckande av kostnaderna för en fortsatt och ytterligare utbyggd objektiv skördeuppskattning under år 1958. Med beaktande av de olika ändamål, för vilka medel sålunda bör beräknas under förevarande delpost, finner jag mig böra förorda en ökning av det för innevarande budgetår upptagna beloppet med 400 000 kronor till 4 000 000 kronor. Med hänsyn till att ställning ännu icke kunnat tagas till frågan om ett permanent system för reglering av skördeuskador, finner jag mig icke kunna tillstyrka, att — såsom skördeuskadeutredningen föreslagit — i förevarande sammanhang medel beräknas för de förberedelser, som under budgetåret 1958/59 kan bli erforderliga i samband med att ett dylikt system kan komma att införas.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, kommer det sammanlagda medelsbehovet till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1958/59 att uppgå till (173 000 000 + 1 700 000 + 1 250 000 + 4 000 000 =) 179 950 000 kronor.

Såsom framgår av det föregående har jordbruksnämnden i sin anslagskrivelse beräknat den sammanlagda behållningen på förevarande anslag vid utgången av budgetåret 1957/58 till omkring 10 000 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat, visar emellertid senare inflytna statistiska uppgifter och verkställda beräkningar, att sagda behållning kan beräknas till omkring 11 700 000 kronor. Jag har för avsikt att senare denna dag vid anmälan av anslag å tilläggsstat under nionde huvudtiteln för budgetåret 1957/58 i enlighet med jordbruksnämndens framställning föreslå, att av nämnda behållning ett belopp av 5 000 000 kronor tages i anspråk för täckande av en del av utgifterna för tidigare omnämnda kompensation åt Svenska mejeriernas riksförening för utebliven prishöjning på konsumtionsmjölk under andra halvåret 1957. Återstoden av den nu beräknade behållningen — omkring 6 700 000 kronor — bör enligt min mening tagas i anspråk för att täcka medelsbehovet för de prisreglerande åtgärderna under regleringsåret 1958/59. Ifrågavarande anslag bör sålunda för budgetåret 1958/59 uppföras med (179 950 000 — 6 700 000 =) avrundat 173 000 000 kronor.

Jordbruksnämndens beräkningar av de medel, som genom uttagande av införselavgifter å jordbruksregleringsvaror kan komma att inflyta under regleringsåret 1958/59, föranleder ingen erinran från min sida. Totalt bör sålunda även enligt min mening inkomsterna av införselavgifter uppskattas till ett belopp av omkring 77 000 000 kronor. Jag vill emellertid fram-

hålla osäkerheten i dessa beräkningar till följd av svårigheterna att förutse bland annat importutvecklingen. Jag kan även ansluta mig till nämndens förslag, att för regleringsåret 1958/59 inflytande införselavgiftsmedel inom den av 1956 års riksdag godtagna normalramen användes till de ändamål, som för regleringsåren 1956/57 och 1957/58 angivits i propositionen 1956: 165 och 1957 års statsverksproposition (IX ht s. 307). Med hänsyn till bland annat den användning för bidrag m. m. i anledning av skadorna å 1957 års skörd av beräknade överskott utöver normalramen av införselavgiftsmedel, som beslutats av 1957 års riksdag (prop. 1957: 184; JoU 39; rskr. 391; prop. 1957: 194; JoU 40; rskr. 402), finner jag i likhet med nämnden, att man — utöver nyssnämnda direktiv och anvisningar — icke nu bör närmare bestämma de belopp, som under regleringsåret 1958/59 skall användas för olika ändamål.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad sålunda föreslagits, torde det — i likhet med vad som skett för innevarande regleringsår — få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på jordbruksnämnden att utfärda närmare bestämmelser om användningen av införselavgiftsmedlen till olika ändamål. Vidare torde nämnden i enlighet med dennas eget förslag böra åläggas att framdeles, när utfallet av de olika prisregleringarna bättre kan överblickas, med utgångspunkt från den för 3-årsperioden angivna normalramen verkställa en mera definitiv avstämning av prisregleringarnas inkomster och utgifter av införselavgiftsmedel samt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till disposition av överskott, som kan komma att kvarstå vid 3-årsperiodens slut, eller till annan slutlig reglering av då föreliggande saldon.

I anslutning till vad som gäller för innevarande regleringsår har jordbruksnämnden vidare föreslagit, att av de under regleringsåret 1958/59 inflytande avgiftsmedlen på jordbruksområdet vissa belopp skall få användas för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet av i huvudsak samma art som hittills och till högst samma belopp som för innevarande regleringsår. Vad nämnden såvitt nu är i fråga föreslagit, finner jag mig böra tillstyrka. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande få ankomma på nämnden att inom ramen för de angivna beloppen besluta om medlens närmare användning.

I detta sammanhang torde jag få behandla veterinärstyrelsens förut återgivna yrkande om att till täckande av kostnader vid importkontroll av animala livsmedel under budgetåret 1958/59 skall anvisas ett reservationsanslag av oförändrat 30 000 kronor. Jag vill därvid först erinra om att Kungl. Maj:t i 1956 års statsverksproposition (IX ht s. 224) föreslog, att för täckande av veterinärstyrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel en extra avgift — icke överstigande 0,2 öre per kilogram av varans nettovikt, dock minst 50 öre för varje infört parti — skulle uttagas av importörerna samt att de medel, som på detta sätt inflöt, skulle inlevereras till statsverket. Samtidigt skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag under nionde huvudtiteln anvisas ett särskilt reservationsanslag, till storleken ungefär motsva-

rande summan av de influtna avgifterna. Jordbruksutskottet (JoU 1956: 1, p. 84) hade intet att erinra mot att medel för täckande av ifrågavarande kostnader anvisades under ett särskilt reservationsanslag, men ansåg, att ett uttagande av den föreslagna importavgiften skulle komma att medföra en så — relativt sett — betydande ökning av arbetsuppgifter och administrationskostnader, att övervägande skäl talade emot att en dylik avgift skulle uttagas. Med hänsyn härtill borde berörda kontrollkostnader helt täckas i vanlig ordning. Riksdagen godtog jordbruksutskottets förslag (rskr. 1956: 9).

Enligt min mening bör emellertid ifrågavarande kostnader belasta priset för berörda varor. Detta torde också kunna ske utan någon ökning av arbetsuppgifter och administrationskostnader, därest det för ändamålet erforderliga beloppet uttages genom en höjning av de av jordbruksnämnden upptagna införselavgifterna för berörda varor. Med hänsyn till det ringa belopp per kilogram, till vilket höjningen skulle komma att uppgå, torde emellertid därmed kunna anstå, särskilt som införselavgifterna beräknas komma att uppgå till större belopp än som omedelbart avsetts för regleringsändamål. Mot den av veterinärstyrelsen gjorda beräkningen av medelsbehovet å 30 000 kronor har jag intet att erinra. Jag finner mig sålunda böra förorda, att de för täckande av veterinärstyrelsens kostnader vid importkontroll av animala livsmedel för budgetåret 1958/59 erforderliga medlen skall utgå ur de införselavgiftsmedel för kött och fläsk m. m., som upptages med stöd av 6 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. Liksom tidigare bör ifrågavarande medel disponeras enligt bestämmelser, som Kungl. Maj:t efter framställning av veterinärstyrelsen meddelar i varje särskilt fall.

Såsom framgått av skördeeskadeutredningens förut återgivna yttrande beräknar utredningen, att ett permanent, efter försäkringsmässiga grunder uppbyggt skördeeskadeskydd icke kan genomföras förrän under år 1959. Den av 1956 års riksdag i princip beslutade grundfonden i ett planerat system för reglering av skördeeskador kan därför icke ge jordbrukarna skydd mot missväxt eller skördeeskador år 1958. Vid sådant förhållande finner jag mig, för att jordbrukarna icke skall stå helt utan skydd för förluster genom skördeeskador å nämnda års skörd, böra föreslå, att det för 1956 och 1957 års skördar av riksdagen godtagna systemet för reglering av skördeeskador skall förlängas att gälla även för 1958 års skörd. Till frågan om anvisande av medel för nyssnämnda grundfond torde jag få återkomma, då frågan om utformningen av ett system för skördeeskadereglering blir aktuell.

Vad jag sålunda föreslagit innebär, att den s. k. 4-procentregeln skall i modifierad form tillämpas även i fråga om 1958 års skörd på så sätt att, därest kompensation för ett produktionsbortfall utöver 4 procent icke kan uppnås genom prishöjningar över de i det gällande prisregleringssystemet godkända mittpiserna, statsmakterna skall lämna kontant ersättning för felande belopp, dock högst 50 000 000 kronor. Skulle större kontant kompensation er-

fordras, bör frågan härom bli prövad av Kungl. Maj:t och riksdagen i särskild ordning. Med hänsyn till det gällande prisregleringssystemets uppbyggnad bör 4-procentregeln icke tillämpas i händelse av god skörd. Jordbruksnämnden bör i enlighet med förfarandet år 1957 låta upprätta en begränsad normkalkyl för produktionsåret 1958/59. Bedömningen av skördeutfallet år 1957 har skett med ledning av en skörderapport per den 31 augusti. Med hänsyn till dels vad riksdagen år 1956 uttalat angående fördelningen av en eventuell kontant ersättning, dels erfarenheterna av den på 4-procentregeln baserade skörde-skaderegleringen under år 1957 anser jag mig emellertid böra förorda, att för år 1958 bedömningen av skördeutfallet bör äga rum med ledning av skörderapporten per den 15 oktober 1958. Omräkning av normkalkylen bör ske endast om så påfordras av jordbrukets organisationer.

I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:t den 22 mars 1957 utfärdat kungörelse (nr 55) om ändrad lydelse av 9 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. Enligt 9 § andra stycket i den ursprungliga lydelsen skulle införselavgift erläggas till tullverket i den ordning, som är föreskriven beträffande tull. Till följd av den krisartade utvecklingen av de internationella sockerpriserna i samband med världshändelserna hösten och vintern 1956/57 steg det inhemska sockerpriset till den övre prisgränsen. För att möjliggöra en normal import och en jämn prisutveckling inom landet blev det i sagda läge nödvändigt att låta införselavgifterna på socker undergå relativt täta växlingar. Av praktiska skäl ansågs det emellertid icke lämpligt att låta tullanstalterna, på sätt som var förutsatt i nyssnämnda förordning, medverka vid uppbörden av relativt starkt fluktuerande införselavgifter. Föreskrifterna om uppbörden har därför i omförmälda kungörelse kompletterats med en bestämmelse, att därest Kungl. Maj:t för visst eller vissa varuslag så föreskriver, införselavgift skall inbetalas till jordbruksnämnden. Sådan föreskrift, gällande tills vidare fr. o. m. den 1 april 1957, har beträffande socker varor meddelats av Kungl. Maj:t i kungörelsen den 22 mars 1957 (nr 56) med särskilda bestämmelser rörande uppbörden av införselavgift för socker m. m., vilken emellertid upphävts med utgången av december 1957.»

II. Propositionen nr 122 angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, m. m.

Inledning

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 173 000 000 kr.

I skrivelse den 4 februari 1958 har statens jordbruksnämnd såvitt angår

1958 års skörd, framlagt förslag till garantipris för oljelinfrö och spånadslinfrö samt till riktpolis för linhalm och hamphalm.

Vidare har jordbruksnämnden i skrivelse den 18 februari 1958 hemställt om bemyndigande att för stöd av fodersädsexport få använda — förutom utförelseavgifter för fodersäd och andra fodermedel — även avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen.

I skrivelse den 11 februari 1958 har jordbruksnämnden hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara hinder icke möta för nämnden att, när det gäller återinförelse av svensk jordbruksvara, upprätthålla en kvantitativ importreglering och att handha denna reglering i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anförts i skrivelsen.

Efter framställning av Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. har jordbruksnämnden i skrivelse den 18 februari 1958 hemställt om bemyndigande att för skum- och kärnmjök, som av mejeri försäljes till förbrukare, ävensom för torr- och kondensmjök, som tillverkas vid mejeri eller som levereras från mejeri till annan än mejeri, uttaga särskild utjämningsavgift, oberoende av mjölkfettsinnehållet, samt att för annan vara än vissa slag av ost, av tormjök och av kondenserad mjök samt margarinost höja den högsta medgivna utjämningsavgiften från 50 öre till 60 öre per 100 g av det mjölkfett varan innehåller.

Statens jordbruksnämnds förslag

I propositionen har lämnats en närmare redogörelse för innehållet i statens jordbruksnämnds förslag rörande *dels* stödet åt odlingen av olje- och spånadslin samt hampa (s. 6—8), *dels* stödåtgärder för fodersädsexport (s. 8—9), *dels* importregleringen vid återinförelse av svensk jordbruksvara (s. 10—11), *dels* ändrade bestämmelser om utjämningsavgift å mjök, gräde och ost (s. 11—14). Utskottet torde i angivna delar få hänvisa till propositionen.

Departementschefen

Departementschefen har, såvitt nu är i fråga, anförts följande.

»Grunderna för fortsatt stöd åt lin- och hampodlingen från och med 1957 års skörd behandlades vid 1956 års riksdag (prop. 1956: 38; JoU 6; rskr. 130). Vissa ändringar i och kompletteringar av sagda grunder beslutades av 1957 års riksdag (IX ht 1957, p. 108; prop. 1957: 147; JoU 31; rskr. 338). I anslutning härtill har statens jordbruksnämnd, såsom framgått av det föregående, från nämndens clearingkassa för fettvaror till ett särskilt konto, benämnt linoljekassan, överfört ett belopp av 4 000 000 kronor för att användas till stöd för en av beredskapsskäl motiverad fortsatt odling av oljelin

samt till stöd för spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö från dessa odlingar.

I fråga om 1958 års skörd av oljelinfrö och spånadslinfrö har jordbruksnämnden, som förut redovisats, efter förhandlingar med Sveriges oljeväxtodlares centralförening samt Riksförbundet Lin och hampa föreslagit ett jämfört med år 1957 från 75 till 70 öre för kilogram sänkt garantipris, avseende leverans från odlare av frö med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet. Nämnden har vidare föreslagit, att prisgarantien skall begränsas att avse en kvantitet av högst 2 000 ton oljelinfrö och en kvantitet av högst 2 000 ton spånadslinfrö av nyssnämnda kvalitet. Som skäl för denna inskränkning i prisgarantien har nämnden anfört, bland annat, att den ansett det angeläget att begränsa oljelinodlingen, till vilken statligt stöd primärt lämnas av beredskapsskäl, till vad som kan anses erforderligt för att göra det möjligt att upprätthålla ett önskvärt inhemskt lager av utsäde samt att hos odlarna vidmakthålla kunskap om oljelinodlingen. Samma begränsning av prisgarantien som i fråga om oljelinfrö har nämnden ansett skälig i fråga om spånadslinfrö. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag fastställt det föreslagna garantipriset och förordnat om angivna begränsning av prisgarantien. För infriande av garantien torde liksom för 1957 års skörd få tagas i anspråk medel ur jordbruksnämndens omförmälda linoljekassa.

Vad därefter angår linhalm har jordbruksnämnden efter förhandlingar med Riksförbundet Lin och hampa föreslagit en sänkning av riktpri-set med 2 öre för kilogram till 20 öre för kilogram för 1958 års skörd. Därvid har hänsyn tagits till de priser, som kunnat erhållas för den vid beredningen av 1957 års skörd framvunna linfibern, samt till den sannolika prisutvecklingen för linfiber på världsmarknaden. Kungl. Maj:t har med bifall till jordbruksnämndens förslag tidigare denna dag fastställt riktpri-set för 1958 års skörd av linhalm till 20 öre för kilogram.

I fråga om hamphalm har jordbruksnämnden efter överläggningar med Riksförbundet Lin och hampa icke funnit anledning att för 1958 års skörd föreslå någon ändring av det för 1957 års skörd fastställda riktpri-set av 15 öre för kilogram. I enlighet med nämndens förslag har Kungl. Maj:t tidigare denna dag fastställt riktpri-set för hamphalm av 1958 års skörd till 15 öre för kilogram.

Vad angår jordbruksnämndens förslag i fråga om stödåtgärder för fodersädsexport torde jag liksom nämnden få erinra om att jämlikt beslut av 1955 års riksdag för dylika stödåtgärder endast får användas medel, som influtit genom utförselavgifter för fodersäd och andra fodermedel. Såsom jordbruksnämnden anfört har emellertid priset förhållandena och marknads-läget för fodersäd och animalieprodukter utvecklats på ett sådant sätt, att frågan om möjligheten att även anlita andra medel för stödjande av fodersädsexport bör prövas. För en omprövning talar enligt nämnden tillika den ökning av animalieproduktionen, som kan bli en följd av den stora fodersädsskörd år 1958, som kan förväntas vid normalt utbyte per areal-

enhet. Nämnden anmäler, att den tagit upp frågan med jordbrukets förhandlingsdelegation samt att nämnden och förhandlingsdelegationen kommit till full enighet om det önskvärda i att sådana avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, skall kunna användas även för att stödja export av fodersäd i sådana fall, då det med hänsyn till avsättningsförhållandena ter sig ekonomiskt gynnsammare att exportera fodersäd än att använda fodersäden för animalieproduktion och exportera de därvid framkomna produkterna. Genom en dylik fodersädsexport skulle även en minskning av behovet utav exportstöd åt övriga produktionsgrenar kunna ernås.

Vad jordbruksnämnden sålunda anfört kan jag ansluta mig till. Jag finner mig därför böra förorda, att hos riksdagen inhämtas medgivande för Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att för stöd åt fodersädsexport använda avgiftsmedel, som internt upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen. Liksom nämnden förutsätter jag, att de genom interna avgifter inflytande medlen endast skall användas vid export av fodersäd på det sätt och i den utsträckning, som i huvudsaklig överensstämmelse med nyss angivna riktlinjer kan komma att överenskommas med jordbrukets förhandlingsdelegation.

Vad angår jordbruksnämndens förslag om importreglering vid återinförsel av svensk jordbruksvara torde få erinras om att nämnden med stöd av givna bemyndiganden förordnat, att införsel av jordbruksvaror med vissa undantag, icke får ske utan importlicens. Undantagen avser bland annat införsel under förutsättning att såväl varans ursprungsland som inköpslandet är något av vissa uppräknade länder, bland vilka Sverige icke återfinnes. För återinförsel av svensk vara fordras därför licens. Införes varan i oförändrat skick utgår enligt 7 § andra stycket jordbruksvaruförordningen ingen införselavgift. Nämnden föreslår nu i anledning av vissa inträffade fall en sådan ändring av nyssnämnda förordning, att — därest undantag icke medges av nämnden — införselavgift skall erläggas jämväl vid återinförsel av svensk jordbruksvara. Vidare bör enligt nämnden i sådant fall kvantitativ importreglering få tillämpas.

Som jordbruksnämnden framhållit är det här fråga om återinförsel av produkter, som — ofta med vissa uppoffringar i prisavseende för det svenska jordbruket — redan har avlastats från den inhemska jordbruksmarknaden. Eftersom de svenska jordbruksvarorna exporteras till de priser, som kan utfås i köparlandet, kan vidare priset på en sådan vara i många fall komma att understiga de inom landet rådande priserna.

Genom att först med ekonomiskt exportstöd utföra en vara och därefter i oförändrat skick införa den utan att erlägga de avgifter, som uppställts till skydd för den inhemska prisnivån, skulle vinstgivande affärer kunna göras. Detta har uppenbarligen ej varit avsett, då gällande bestämmelser tillkom. Jag delar därför jordbruksnämndens uppfattning, att en sådan ändring nu bör komma till stånd, att avgift skall uttagas även vid återinförsel av svensk

vara. Jag biträder även nämndens förslag om tillämpning av kvantitativ importreglering. Såsom nämnden anfört bör därvid hänsyn tagas bland annat till de föreliggande pris- och marknadsförhållandena samt i vad mån importören återreglerat de prisrabatter eller bidrag, som kan ha utgått vid utförseln av den återinförda produkten. Efter införandet av den av mig nyss förordade avgiftsbeläggningen torde emellertid medgivande till återinförsel av svensk jordbruksvara som regel kunna meddelas utan att prisbildningen inom landet därigenom störes i någon nämnvärd grad. Avslag å ansökan om återinförsel bör därför, såsom nämnden anfört, komma i fråga endast i de särskilda fall, där återinförseln avser mera betydande, vid exporten prisrabatterade partier och importskyddet vid återinförseln med hänsyn till rådande avgifts- och fraktförhållanden är avsevärt lägre än den icke återreglerade prisrabatt, som åtnjutits vid utförseln. Å andra sidan torde i motsatta fall icke blott böra lämnas medgivande till återinförsel utan skäligen även böra meddelas befrielse, helt eller delvis, från den vid importtillfället gällande införselavgiften.

I enlighet med det anförda torde förslag till *förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.* böra föreläggas riksdagen till antagande. Vid uppgörande av förslaget till sådan förordning har hänsyn tagits till den ändring i nämnda paragraf, som föreslagits i propositionen 1958: 98 angående ändrade bestämmelser om resandes rätt att fritt införa jordbruksregleringsvaror.

Jag torde nu få behandla frågan beträffande *ändrade bestämmelser om utjämningsavgift å mjölk, grädde och ost* enligt förordningen den 10 juli 1947: 378. Såsom jordbruksnämnden framhållit är enligt förordningens nuvarande lydelse de utjämningsavgifter, som kan uttagas för skum- och kärnmjök, blygsamma, enär avgifterna skall beräknas efter fettinnehållet. Genom att såsom nämnden föreslagit införa en särskild av fettinnehållet oberoende utjämningsavgift för skum- och kärnmjök skulle emellertid möjligheter skapas att reellt kunna inlemma även dessa varor i det för utjämning av intäkterna från olika grenar av mejerirörelse gällande systemet. I nuvarande läge torde det icke vara betydelselöst, att mejeriintäkter av skum- och kärnmjök genom utjämningsförfarandet får medverka till förbättring av priset på den mjök, som användes för smörtillverkning.

I konsekvens med det sålunda föreslagna bör även torr- och kondensmjök med ringa fetthalt kunna — såsom för närvarande sker i fråga om ost med låg fetthalt — beläggas med särskild, för den färdiga varan bestämd avgift. Svenska mejeriernas riksförening har föreslagit, att dylik avgift skall kunna uttagas även av annan tillverkare än mejeri. På av jordbruksnämnden anförda skäl bör emellertid en dylik utvidgning icke ske.

I enlighet med riksföreningens förslag förordar jordbruksnämnden, att den särskilda utjämningsavgiften för skum- och kärnmjök (mjök med

fetthalt ej överstigande 1,5 procent) fastställes till högst 10 öre per kilogram. Vidare föreslås, att beloppet för den högsta generella avgiften höjes från 50 till 60 öre per 100 gram mjölkfett. Med utgångspunkt från de sålunda förordade avgifterna och den vid tillverkningen av respektive vara beräknade mjölkåtgången har de särskilda utjämningsavgifterna beräknats till högst 120 öre per kilogram för torrmjök med fetthalt ej överstigande 20 procent och högst 50 öre per kilogram för kondenserad mjök med fetthalt ej överstigande 8 procent. För ost med lägre fetthalt i torrsubstansen än 45 procent samt margarinost föreslås de högsta avgifterna till oförändrade belopp, 125 respektive 50 öre per kilogram.

De sålunda föreslagna högsta utjämningsavgifterna finner jag mig böra godtaga.

Förslag av nu angivet innehåll till *förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjök, gräddede och ost* torde böra föreläggas riksdagen till antagande. I fråga om tillämpningen av de nya bestämmelserna har jag ej funnit skäl till erinran mot riksföreningens av jordbruksnämnden tillstyrkta förslag, att vid avgiftsbekläggning av torr- och kondensmjök undantag skall göras för sådan vara, som tillverkas och försäljes till foderändamål, ävensom att från avgiftsskyldighet undantages sådan skum- och kärnmjök, som från mejeri levereras till mjökproducent. Två av jordbruksnämndens ledamöter har reserverat sig mot nämndens förslag med hänsyn till att enligt deras mening syftet med den föreslagna författningsändringen skulle vara att möjliggöra en höjning av priset på skum- och kärnmjök för att motverka den övergång från helmjök, som kan föranledas av företagna eller kommande prishöjningar. Emellertid förutsätter jag, att nämnden ej medger sådant uttagande av utjämningsavgift på skum- och kärnmjök, som skulle medföra sådana konsekvenser som de av reservanterna berörda.»

III. Utskottet

Vad till en början angår anslagsanvisningen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (IX ht p. 38) föreslagit, att för nästa budgetår ett belopp av 173 000 000 kronor skall upptagas för ändamålet. Av beloppet jämte en å anslaget förefintlig behållning avses skola bestridas utgifterna för dels mjökpristillägg och leveranstillägg för mjök, dels stöd åt odlingen av lin och hampa, dels fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län, dels diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

Medelsbehovet för allmänt mjökpristillägg, extra mjökpristillägg i norra Sverige samt leveranstillägg för mjök under regleringsåret 1958/59 har Kungl. Maj:t beräknat till 173 000 000 kronor. Mot denna beräkning har utskottet icke något att erinra.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande stödet åt lin- och hampodlingen innebär bl. a., att maximibeloppen för pristillägg för stödberättigad lin- och hamp-

fiber av 1957 års och senare års skördar med hänsyn till prisutvecklingen höjts från 75 respektive 90 öre för kilogram till 79 respektive 94,5 öre för kilogram. Någon ökad medelsanvisning i anledning härav anses emellertid icke erforderlig. I fråga om 1958 års skörd av oljelinfrö och spånadslinfrö har Kungl. Maj:t fastställt ett i förhållande till år 1957 från 75 till 70 öre för kilogram sänkt garantipris samt förordnat om begränsning av prisgarantien till en kvantitet av högst 2 000 ton oljelinfrö och samma mängd spånadslinfrö. Vidare har Kungl. Maj:t fastställt riktpriiset för 1958 års skörd av hamp-halm till oförändrat 15 öre för kilogram och av linhalm till 20 öre för kilo-gram, innefattande en sänkning med 2 öre. Vad Kungl. Maj:t sålunda förelagtit och anfört ansluter sig till jordbruksnämndens efter överläggningar med berörda organisationer gjorda framställningar. Det totala medelsbehovet för stödande av lin- och hampodlingen har beräknats till 1 700 000 kronor, vilket innebär oförändrat belopp i förhållande till medelsberäkningen för innevarande regleringsår. Denna beräkning liksom Kungl. Maj:ts förslag och uttalanden i övrigt rörande stödet åt lin- och hampodlingen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag, att medel för fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län skall beräknas enligt oförändrade grunder. I enlighet härmed förordar utskottet, att ett belopp av 1 250 000 kronor upptages för ändamålet. Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. För sistnämnda ändamål bör sålunda uppföras ett med 400 000 kronor till 4 000 000 kronor ökat belopp.

För täckande av de utav utskottet i det föregående förordade utgifterna erfordras medel om tillhoppa 179 950 000 kronor. Med hänsyn till att en å pris-regleringsanslaget förefintlig behållning av cirka 6 700 000 kronor kan tagas i anspråk, är det emellertid till fyllest om anslagsanvisningen begränsas till ovannämnda belopp av 173 000 000 kronor.

De inkomster, som genom uttagande av införselavgifter å jordbruksregleringsvaror kommer att inflyta under regleringsåret 1958/59, har av Kungl. Maj:t i anslutning till jordbruksnämndens beräkningar uppskattats till 77 000 000 kronor. I detta sammanhang har departementschefen emellertid framhållit osäkerheten i dessa beräkningar till följd av svårigheterna att förutse bl. a. utvecklingen av importen. Utskottet kan för sin del — med understrykande av departementschefens uttalande — godtaga ifrågavarande beräkningar. Vidare biträder utskottet förslaget, att för regleringsåret inflytande införselavgiftsmedel skall användas till de av 1956 års och 1957 års riksdagar godkända ändamålen. I likhet med vad fallet är för innevarande regleringsår torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på jordbruksnämnden att utfärda närmare bestämmelser om användningen av införselavgiftsmedlen till olika ändamål.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit om användningen av vissa belopp utav de under regleringsåret 1958/59 inflytande avgiftsmedlen på jordbrukets om-

råde för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet föranleder ingen erinran från utskottets sida. I enlighet härmed förordar utskottet, att det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande skall få ankomma på jordbruksnämnden att inom ramen för angivna belopp besluta om medlens närmare användning.

Kostnaderna vid importkontroll av animaliska livsmedel bestrides f. n. från ett å nionde huvudtiteln för ändamålet särskilt anvisat reservationsanslag. Kungl. Maj:t har föreslagit, att ifrågavarande kostnader i fortsättningen skall täckas ur de införselavgiftsmedel för kött och fläsk m. m., som upptages med stöd av 6 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. Då den föreslagna omläggningen icke torde medföra någon ökning av arbetsuppgifter eller administrationskostnader, anser sig utskottet kunna biträda förslaget.

I propositionen nr 122 har i fråga om stödåtgärder för fodersäsexport på grundval av mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffad överenskommelse föreslagits, att sådana avgiftsmedel, som inrent upptages inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, i vissa fall skall kunna användas för att stödja exporten av fodersäd. Dylika medel skall sålunda få anlitas i fall, då det med hänsyn till avsättningsförhållanden ter sig ekonomiskt gynnsammare att exportera fodersäd än att använda fodersäden för animalieproduktionen och exportera de därvid framkomna produkterna. Utskottet förordar, att det begärda bemyndigandet lämnas. Därvid förutsätter utskottet, att de genom interna avgifter inflytande medlen skall användas endast vid export av fodersäd på det sätt och i den utsträckning, som i huvudsaklig överensstämmelse med nyss angivna riktlinjer kan komma att överenskommas med förhandlingsdelegationen.

I syfte att hindra att vinstgivande affärer genomföres på bekostnad av det svenska jordbruket har i propositionen nr 122 framlagts förslag om sådan ändring av jordbruksvaruförordningen att — därest undantag icke medges av jordbruksnämnden — införselavgift skall erläggas jämväl vid återinförsel av svensk jordbruksvara. Vidare har förordats, att även kvantitativ importreglering skall få tillämpas i sådana fall. Vad sålunda härom anförts i propositionen biträdades av utskottet.

Såsom framgår av redogörelsen i propositionen nr 122 har jordbruksnämnden föreslagit ändrade bestämmelser om utjämningsavgift å mjölk, grädde och ost enligt förordningen 1947: 378. Förslaget innebär i huvudsak, att för skum- och kärnmjölk skall införas särskilda av fettinnehållet oberoende utjämningsavgifter samt att sådan torr- eller kondensmjölk med låg fetthalt, som tillverkas vid mejeri, skall kunna — såsom redan sker i fråga om ost med låg fetthalt — beläggas med särskild för den färdiga varan bestämd avgift. Vid ärendets behandling inom jordbruksnämnden har emellertid uttalats farhågor för att syftet med den föreslagna författningsändringen skulle vara att möjliggöra en höjning av priset på skum- och kärnmjölk för att motverka den övergång från helmjölk, som kan föranledas av företagna eller kommande prishöjningar. I likhet med Kungl. Maj:t anser sig utskottet böra biträda förslaget. Därvid förutsätter utskottet dock, att näm-

den vid uttagande av utjämningsavgift på skum- och kärnmjolk uppmärksamma, att dylika konsekvenser ej uppkommer.

Då ett permanent, efter försäkringsmässiga grunder uppbyggt skördeskadskydd icke kan genomföras före år 1959 förordar utskottet, att det för 1956 och 1957 års skördar av riksdagen godtagna systemet för reglering av skördeskadador skall förlängas att gälla även för 1958 års skörd. Såsom föreslagits bör för år 1958 bedömningen av skördeutfallet äga rum med ledning av skörderapporten per den 15 oktober 1958.

Övriga av Kungl. Maj:t framförda, i det föregående ej särskilt berörda förslag och uttalanden föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Slutligen har i motionerna I: 391 och II: 491 yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att förslag skyndsamt framläggas till åtgärder i syfte att skapa ökat avsättningsutrymme för inhemskt smör på hemmamarknaden i överensstämmelse med det gällande jordbruksavtalet. Med anledning härav får utskottet framhålla, att det i motionerna berörda spörsmålet enligt vad utskottet inhämtat redan är föremål för övervägande och förslag från berörda myndigheters sida. Vid sådant förhållande finner utskottet särskilda åtgärder i motionernas syfte icke erforderliga. Motionerna bör fördenskill icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställningar,

1) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* å riksstaten för budgetåret 1958/59 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 173 000 000 kronor

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att höja maximum för det statliga pristillägget för spånadslin- och hampfiber av 1957 och senare års skördar från 75 respektive 90 öre för kilogram spinnbar vara till 79 respektive 94,5 öre för kilogram

3) medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för stöd åt odlingen av oljelin, spånadslin och hampa under regleringsåret 1958/59 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående

4) lämna utan erinran vad i det föregående anförts beträffande användningen av de medel, som under regleringsåret 1958/59 inflyter genom upptagande av införselavgifter ävensom andra i samband med jordbruksregleringen inflytande eller under sagda regleringsår inflytande avgiftsmedel

5) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande regleringen av skördeskadador å 1958 års skörd

6) antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 7 § förordningen den 7 juni 1956 (nr 401) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

7) antaga förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost

8) medge Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd att för stöd åt fodersäds-export använda avgiftsmedel, som internt upptagits inom jordbruket inom ramen för jordbruksregleringen, i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i det föregående

B. att motionerna I: 391 och II: 491, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande vad Kungl. Maj:t i propositionen nr 122 föreslagit riksdagen i fråga om gränsdragning mellan jordbruksregleringsvaror och andra varor, m. m. samt om uttagande av sockerskatt för i vissa importerade jordbruksregleringsvaror ingående socker jämte i ämnet väckta motioner kommer utskottet senare avgiva utlåtande, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 16 april 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Nord, Jon Jonsson, Sigfrid Larsson, Eskilsson, Nils Hansson*, Hermansson*, Gunnar Berg, Kristiansson och Hedström;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö, Andersson i Hyssna, Jonsson i Strömsund, Ahlsten*, Sköld, Lindström, Östlund, Eliasson i Moholm och Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.